

het onderzoek
te beginnen.

onderzoek van de
elkaar volgt op
erst al moet zijn
nen. Neen, beide
nd, alleen moet
egt omtrent het
aan. Bekend is
bovengenoemde
wij in het boek
d kunnen lezen.
Heilige Schrift.
en beheerscht
der Schrift, kan
leiden. Ook al
g of de diepste

le voor het zelf-
pringen nu wel

effend zijn, dan
cht worden door
in wat God ons
un zonden, hun
openbaart. Zoo
an den Heiligen
kan het biddend

tot echte kennis
alleen wanneer

geval van harte

Israëls over ons
en wel „fouten“

rkeerde dingen“

nooit. Die kun-

stdekken, als we

te hebben over-

nt in, een „deel“

ismus zegt dan

geboren wordt

tennis van Gods

oor die geloofs-

kunnen we ook

soonlijke ellende

afzichtelijkheid

nen wij de wet

rn. Zonder dat

h hoogstens een

er zegt dan ook

at in Zondag 11

ord is en in die

an zijn.

irken des geloofs

en van Gods

an goed geschie-

eker leeft en hij

Geestes ontvangt

kunnen er ken-

de geloof kunnen

worden herkend

dernamen buiten

erzoeker gebruik

ft en zonder dat

rijpelijken zin?

dit woord des

epriesterlijk ge-

aard den men-

ur volgt in Joh.

l gegeven hebt.

g, een verschil

hij zich stelt onder de leiding van den Heiligen Geest, dan mislukt het, dan leidt het steeds tot leugen en zelfbedrog. Want dan gaat de zelfonderzoeker met den rug naar God toe staan. Dan berooft hij zich van het licht en de leiding en de tucht des Geestes.

Het gevolg is natuurlijk, dat ook het resultaat niet deugt. Of dat resultaat den zelfonderzoeker al of niet bevredigt is daarbij van weinig belang: het is in beide gevallen niet betrouwbaar. Want als men door zulk zelfonderzoek-buiten-het-geloof om tot de erkenning komt, dat het in orde is met zichzelf, dan houdt men op zandgrond en pleistert men, net als de farizeërs, met looze kalk. Als men zóó onderzoekende tot de slotsom komt moet, dat het niet in orde is, dan is toch ook dat oordeel onwaarschijnlijk. Met allerlei stroomingen en secten jaagt dan zóó'n resultaat van zóó'n zelfonderzoek den weg op naar al vreeselijker eigenwilligen godsdienst, die het met den vertoornden God zelf in orde wil maken buiten Christus om, dat is dus verloochend zijn kruis.

Of ook, men constateert met huiveringwekkende onverschilligheid, dat men het geloof mist, niet bekeerd is, en gaat rustig voort op den ingeslagen, goddeloozen, of schijn-vromen, weg.

Het zelfonderzoek-zonder-geloof is een moedwillig weigeren van het licht des Woords en de leiding des Geestes bij een zoo belangrijk onderdeel van het geestelijk leven als het zelfonderzoek toch zeker is.

Ja, belangrijk is het zelfonderzoek. Het moet telkens en telkens weer ter hand worden genomen. Zonder dat onderzoek is b.v. bekeering niet mogelijk. Het moet — nog eens — telkens weer worden ingesteld, maar — in het geloof, uit het geloof, door het geloof. Anders mislukt en misleidt het.

Het mag met name niet worden ondernomen in een zondigen twijfel aan den gróóten ernst der roeping Gods, waarmee Hij in het bijzonder den gedoopten elken dag in hun leven komt; en evenmin in een zondigen twijfel aan de vastheid van de verbondsbeloften. Neen — het moet biddend worden ingesteld bij het licht van het Evangelie van Jezus Christus, dat in Woordsverkondiging en Sacramentsbediening over ons leven straalt.

Dit alles overwegende komt er wel een heel diepe klank in het woord van Calvijn, dat het heilige examen, dat God van ons vraagt omtrent geloof en leven, bestaat in het aanbrengen van geloof en boetvaardigheid.

~

Wanneer we dit alles aanvaarden, dan kunnen we het antwoord vinden op onze eerste vraag — deze vraag n.l. of er nog een andere betrekking was tusschen zelfonderzoek en geloof dan die van actie en datgene, waarop die actie zich richt. We weten nu, dat er inderdaad een andere relatie bestaat en moet bestaan en wel deze, dat het zelfonderzoek moet worden beheerscht, doordrongen, „gemengd“ met de geloovige aanvaarding van Gods ernstige roeping en Zijn vaste verbondsbeloften. Geloovend en biddend richt de zelfonderzoeker zijn zelfonderzoek o.a. ook op zijn geloof. Het is dus niet alleen zóó, dat het zelfonderzoek zich richt op het geloof — het geloof komt ook in het echte zelfonderzoek mee. Kortom zelfonderzoek moet een zaak des geloofs, een geloofsdaad zijn!

Vanzelf is nu ook de tweede vraag beantwoord: welke de grondleggende verhouding is tusschen zelfonderzoek en geloof. Primair is dit, dat het zelfonderzoek

wikkelden. Maar Hij dankt er den Vader voor, dat Hij verbergt voor wijzen en verstandigen, en openbaart aan kinderkens. We moeten daarom den zin van wijs en verstandig, en van kindeke hier verstaan uit hunne tegenstelling. Het wijs en verstandig duidt hier den mensch aan gezien van uit de standplaats van, en in vergelijking met, een kindeke. En kindeke ontvangt zijne betekenis door de tegenstelling met wijs en verstandig. Het criterium is hier niet de studie. En de grenslijn wordt niet getrokken door kunde, wetenschappelijke vorming en bekwaamheid, intellectuele begaafdheid en ontwikkeling. Maar de Heere spreekt enerzijds van wijzen en verstandigen, en anderzijds van kinderkens. Hij gebruikt het woord *nepioi*, dat kleine kinderen noemt, eigenlijk, die nog niet spreken kunnen, hoewel het ook wel iets ruimer, voor wat ouder kinderen gebedigd wordt. Wat is nu het kenmerkende van zulk een klein kind? Dat het zichzelf niet helpen kan, maar geheel geholpen moet worden. Het kan zich niet kleeden, maar moet gekleed worden. Het kan zich niet voeden, maar moet gevoed worden. Als het niet in alles geholpen werd, moest het ellendig omkomen: verhongeren, verdorsten, verkleumen, verstikken. Ook wanneer ge het voedsel gereed gemaakt bij zulk een klein kind zoudt neerzetten, zou het toch zijnen honger niet kunnen stillen, omdat het geen verstand noch geschiktheid heeft, zich van die spijzen te bedienen. Zoudt ge er mes en vork aan geven om het voedsel op geschikte wijze te kunnen nuttigen, het zou zich maar wonden, maar zijnen honger zou het niet stillen, spijze zou het niet bekomen. Het kan zichzelf niet bedienen, het moet geheel geholpen worden. Op zulke kinderkens wijst de Heere hier. En tegenover hen stelt de Heere nu wijzen en verstandigen. Dat kunnen dus niet zijn de wetenschappelijken, de geleerden als zoodanig, dat verstaan we nu als vanzelf. Dat zou geene tegenstelling vormen. Maar deze wijzen en verstandigen zijn de volwassenen, dat zijn degenen, die tot dien leeftijd en tot dien wasdom

moet geschieden uit het geloof, dat het zelfonderzoek „gemengd“ moet zijn met de geloovende activiteit van hem, die onderzoekt. Zóó alleen is het zelfonderzoek, ook ten aanzien van het leven des geloofs, deugdelijk, betrouwbaar, profijtelijk, godzalig, God-verheerlijkend.

~

Ook van nog geheel andere zijde moet men tot deze conclusie komen.

't Is voor geen tegenspraak vatbaar, dat het zelfonderzoek een daad, een actie, een werk des menschen is.

Welnu als het een „werk“ des menschen is, dan vraagt God ook, dat het zoo zal worden verricht, dat het een „goed werk“ kan worden genoemd. Maar om dat te kunnen zijn, zal het moeten voldoen aan de eischen, die God zelf voor waarlijk goede werken heeft gesteld en die door den Catechismus zoo prachtig zijn geformuleerd in Vraag en Antwoord 91. We lezen daar, dat goede werken alleen die werken zijn, die geschieden uit waar geloof, naar de Wet Gods, alleen Hem ter eere en die niet op eigen goeddenken of op menscheninzettingen gegrond zijn.

Zelfonderzoek kan dus, ook zóó gezien, alleen goed zijn als het plaatsvindt in het geloof. Het moet een daad des geloofs zijn!

Ook voor het zelfonderzoek geldt dat machtige woord van Paulus: Maar de natuurlijke mensch begrijpt niet (en neemt niet aan) de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat ze geestelijk onderscheiden worden. (1 Cor. 2:14.)

't Wil me voorkomen, dat in de discussies, die in ieder geval de algemeene aanvaarding en erkenning van de noodzaak van zelfonderzoek zoo duidelijk demonstreerden, deze zijde der kwestie wel wat te veel in de schaduw bleef.

H.

C. V.

Naschrift. Nadat dit artikel geschreven werd, verscheen de verklaring der Generale Synode inzake het zelfonderzoek. Daarin wordt uitgesproken „dat in de prediking de ernstige vermaning tot geloof en bekeering en zelfonderzoek“ geboden is. Hierin wordt het zelfonderzoek wel in bijzonder zuiwere relatie gebracht met geloof en bekeering. Geloof, bekeering en zelfonderzoek zijn een drieledig snoer, dat niet verbroken kan worden. Het een kan zonder het andere niet bestaan. En natuurlijk gaat het geloof voorop. Dat staat aan den „ingang“ van al het volgende. Dat alleen maakt het volgende mogelijk.

Kerkelijke multerij of sabotage.

In de „Meppeler Courant“ van 13 October j.l. staat deze advertentie:

„Alle tegenstanders van Gezangen in de Geref. „Kerk te dezer stede, worden herinnerd, dat zij van „wege hun principe, niet aan de verkiesing van „ambtsdragers a.s. Zondag 18 October kunnen mede- „werken.

„Namens de Commissie van Actie:
H. KUIK.”

Het is wel droevig. Men „kan“ geen ambtsdragers kiezen. Maar zijn eigen ambt, het ambt der geloovigen, laat men tevens zonder bediening. Hebben deze Broeders al een ex. ontvangen van het Rapport, dat inzake de

gekomen zijn, dat zij zich zelven kunnen helpen en bedienen, dat zij wijs en verstandig genoeg zijn om zich zelven te kunnen helpen en bedienen, dat zij wijs en verstandig genoeg zijn om zich te kunnen voeden en kleeden en van het noodige gebruik te maken. Daarvoor behoeft iemand in het geheel niet gestudeerd te hebben, noch zelfs op school gegaan te zijn. Maar tegenover een kindeke is hij wijs en verstandig, insover hij in staat is en het begrip en inzicht heeft, om het noodige, zoodat zich niet te verwerven en te bereiden, dan toch, als het voorhanden en toebereid is, tot zich te nemen en tot zijnen dienst te doen strekken.

En nu dankt de Heere Jezus den Vader, dat Hij bij Zijne heilsopenbaring de menschen niet, of niet meer, behandelt als volwassenen, als menschen die wijs en verstandig zouden zijn om wel zelven van Zijn heil, tot hen gebracht, gebruik te maken en daardoor behouden en gezaligd te worden, maar als kleine kinderen, die door hunne moeders gevoed worden en gekleed en verzorgd in vollen omvang. Zelfs wordt zulken kinderen het eten in den mond gestoken. En zijn zij zeer klein, dan kauwt moeder eerst nog vaak 't voedsel voor haar kleine, dat deze alleen maar te slikken heeft. Zulk een klein kindeke verdient zich het noodige niet, bereidt het zich niet, neemt het zelfs niet tot zich, ja kauwt het ook niet, maar ontvangt het en geniet het slechts, slikt het in, en daarmede uit. Denkt aan het Psalmwoord: doe uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. Dat bedoelt de Heere hier, God heeft Zijn heil niet zóó besteld, dat de mensch het nog eerst zelf zich verwerven of verschaffen moest, noch aldus, dat hij het zich althans nog eerst toebereiden moet, noch zelfs alzoo, dat hij ten minste het hem voorgezette, toebereide heil tot zich nemen moet. God heeft het heil besteld, door Christus doen verwerven, het toebereid tot ons gebracht. En Hij deelt Zelf het ook uit door Zijn Heiligen Geest. De mensch heeft daarbij niets te doen dan maar Gods hem toegereikte en als in den mond gestoken heil te genieten, om zoo

Gezangen is ingediend ter Synode en als leidraad is aanvaard? Als het zoo gaat in de Kerk is een kerkeraads-verkiezing nimmer mogelijk. Dit is rechtstreeks ontbinding inplaats van saambinding.

K. S.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Zelfbeproeving.

X.

De eerste waarde, die goede werken hebben voor de zekerheid des geloofs is deze, dat door het nauwe levensverband, dat er is tusschen geloof en werken, gelijk tusschen de bladeren en den boom, het geloof tot steeds minder bestreden heerschappij geraakt, naarmate de werken meer en beter zijn.

In de tweede plaats doen de goede werken ons telkens meer bewust worden, dat wij door het geloof deel aan Christus en aan al Zijn rijkdom hebben.

Dat ik leef weet ik niet hieraan, dat mijn pols klopt.

De wetenschap dat ik leef is met het leven zelf gegeven.

Maar ik word daar niet altijd zoo bij bepaald, dat ik leef; heel vaak gebeurt het, dat ik daaraan niet denk. En dan, zie, dan op de een of andere manier, voel ik het kloppen van mijn pols; en dat doet mij er weer aan denken, dat dat wonder des levens mij geschonken is.

Zóó is het bij het geloof.

Neen, dat ik geloof, weet ik niet uit mijn werken. Die wetenschap rust in het geloof zelf.

Maar niet altijd denk ik daaraan, ben ik mij dat bewust, dat ik geloof.

En als ik dan in mijn leven goede werken zie, die ik juist door het geloof als zoodanig herken en zie als vruchten des geloofs, dan word ik er daardoor aan herinnerd, dat ik immers geloof en in volle klaarheid en kracht grijp ik mij weer vast aan den Christus Gods, Dien Hij mij in Zijn Woord toereikt.

Tenslotte zie ik de waarde der goede werken voor de geloofs-zekerheid hierin.

Ons geloof is het „amen“ op de beloften Gods.

Met hoe meer kracht die beloften Gods nu tot mij komen, op mij aandringen, des te forscher en onoverwinnelijker het „geloofs-amen“ uit mijn hart oprijst.

Op welke wijze nu kan de belofte Gods, zooals die in het Woord tot mij komt, krachtiger klank krijgen?

God heeft daarvoor de sacramenten ingezet.

Die sacramenten zijn teekenen en zegelen van de beloften des Evangelies, opdat die beloften mij daardoor klaarder en krachtiger toe zouden spreken.

te zeggen in te slikken. God behandelt de menschen niet als wijzen en verstandigen, als volwassenen, die zelf wel van Zijn heil tot hun nut gebruik zouden kunnen maken, maar als kleine kinderen, die volstrekt geheel geholpen, bediend moeten worden.

En wie nu als zulk een klein kindeke zich geheel door Gods genade en heil wil laten bedienen, die ervaart den zegen van dat heil. Maar wie niet zulk een klein kindeke gelijk wil zijn, dat te vernederend vindt, en waant als 'nvolwassene wel wijs en verstandig genoeg te zijn om 't heil des Heeren zich te verwerven, of althans zich toe te eigenen, of die ten minste meent dat dat vereischt wordt, die wordt dat heil niet deglachtig, maar komt ellendig om, ook al omringt dat heil hem als van alle kanten.

De Heere Jezus dankt hier den Vader, dat Hij Zijn heil in dien vorm en op die wijze heeft willen geven, dat Hij het alles doet, en het ons zelfs geeft, zooals de moeders haren kleinen kinderen het voedsel en alles geven, zoodat die kleinen daarvoor niets te doen hebben, zich slechts hebben te laten bedienen in volstrekten zin: dan gaat het hun wel.

God wil bij Zijne heilsopenbaring en heils-schenking ons behandelen als kleine kinderen, niet als wijze en verstandige volwassenen, maar als kleine kinderen, als zuigelingen. En dat is het, waarvoor de Heere hier jubelend uitbreekt in dank. Daarom noemt Hij Hem ook Vader, omdat God daarin zoo wonderbaar en groot Zijne vaderlijke en vaderlijke erbarming heeft betoond. En voegt Hij aan dien Vadernaam toe: Heere des Hemels en der aarde, dan doet dat de tegenstelling uitkomen. Hij, die groote, en geduchte, Die hemel en aarde geschapen heeft, en Die hemel en aarde bezit, Hij heeft Zich zoo willen geven om Zijn heil beschikbaar te stellen en uit te deelen evenals een moeder haar kleine kind bedient. Hoe groot is Zijne erbarming, dat Hij zoo als een Vader ons wilde worden, en zoo volkomen alles wilde volbrengen en doet om Zijn heil ons te doen genieten.

S. GREIJNDANUS.